

Dierenwelzijn gemeentelijke handhavers

Handreiking

De rol van gemeentelijke handhavers bij Dierenwelzijn

Gemeenten spelen een grote rol in het handhaven van de veiligheid en leefbaarheid in de Nederlandse wijken en buurten. Door de toenemende druk op de politie en andere handhavingsinstanties worden gemeentelijke handhavers (boa's) steeds meer verantwoordelijk voor de leefbaarheid en veiligheid in het publiek domein. Handhavers werken steeds vaker wijkgericht en kennen de buurt en de stakeholders die daar werken, zodat men proactief kan acteren op overlast en veiligheidsproblemen. In de natuur hebben de groene boa's een specifieke taak, terwijl gemeentelijke handhavers vooral in stedelijke en dorpse omgevingen opereren. Door hun dagelijkse aanwezigheid signaleren zij regelmatig dierverwaarlozing en -mishandeling. Echter, vanwege beperkte bevoegdheden en onduidelijkheid over de juiste handelwijze, weten handhavers vaak niet hoe ze hierop moeten acteren.

In 2020 heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aandacht gevraagd voor dit probleem en gepleit voor een rol van gemeentelijke handhavers in de handhavingsketen dierenwelzijn om zo de handhavingsketen te versterken. Uit een enquête die is uitgezet door het Boa-platform blijkt dat van de gemeentelijke handhavers die de enquête hadden ingevuld, ongeveer de helft minstens maandelijks te maken krijgt met signalen van dierverwaarlozing of dierenmishandeling. Hoewel deze handhavers veelal aangaven de signalen door te zetten naar een handhavende autoriteit, kwam ook naar voren dat er niet één plek is waar de handhavers de signalen eenduidig naar doorzetten. De VNG herkent dat het voor handhavers niet altijd duidelijk is welke signalen er zijn en hoe deze signalen het best kunnen worden doorgezet. Deze informatie is meegenomen in deze handreiking.

De Signaalkaart: een hulpmiddel voor handhavers

Om handhavers beter te ondersteunen is de signaalkaart ontwikkeld, een praktisch hulpmiddel waarmee zij signalen van dierverwaarlozing en -mishandeling kunnen herkennen en efficiënt kunnen doorgeven. De signaalkaart is opgesteld door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, in samenwerking met het Boa-platform en de VNG. De signalen in de signaalkaart zijn gebaseerd op een eerdere handreiking van de gemeente Amsterdam.

Het doel van de signaalkaart is niet om aanvullende controles of inspecties uit te voeren, maar om handhavers te helpen alert te zijn op duidelijke tekenen van dierenleed. Waargenomen signalen

kunnen eenvoudig worden gemeld bij 144, het landelijke meldpunt voor dierenleed, dat de melding vervolgens doorzet naar de juiste instanties zoals de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) of de Landelijke Inspectiedienst Dierenwelzijn (LID). Dit voorkomt onnodige vertraging en biedt handhavers duidelijkheid over de juiste werkwijze.

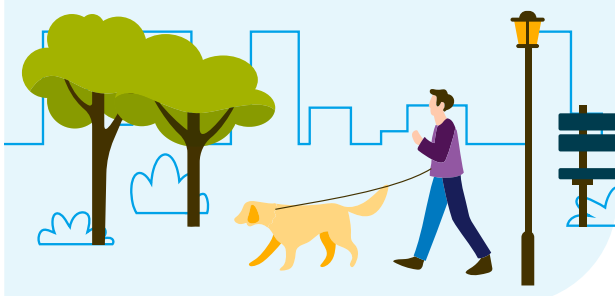
Sommige signalen op de signaalkaart zijn makkelijker te herkennen dan andere. Bij twijfel wordt handhavers geadviseerd alsnog contact op te nemen met 144, waar medewerkers hen verder kunnen adviseren. Daarnaast is het belangrijk om zoveel mogelijk beeldmateriaal (foto's en video's) te verzamelen bij een melding, omdat dit helpt bij dossiervorming en/of de verdere handhaving. De signaalkaart biedt ook ruimte om gemeentelijk specifieke signalen toe te voegen, zodat deze ook aansluit bij lokale situaties.

Met de implementatie van deze signaalkaart wordt weer een stap gezet in het versterken van de handhavingsketen rondom dierenwelzijn. Handhavers krijgen hiermee een duidelijke richtlijn om effectiever en gestructureerd op te treden bij signalen van dierenleed, wat uiteindelijk bijdraagt aan een betere bescherming van dieren in Nederland

Signaalkaart dierverwaarlozing of -mishandeling: wat kan handhaving tegenkomen?

In de openbare ruimte

1. Acut bijtincident/hondengevecht;
2. Constant blaffende hond op zelfde adres;
3. Huisdier angstig voor eigen baasje, schrikachtig of overdreven agressief;
4. Onjuiste omgang (bijv. ruw of onverschillig) van eigenaar richting huisdier;
5. Gewond dier;
6. Duidelijk ondervoed dier;
7. Dier te water;
8. Overleden dier (kadaver);
9. Nest aanwezig bij steigers;
10. Dieren in de wei: ernstige welzijnsaantasting door slechte verzorging of hygiëne;
11. Overdracht van honden op parkeerplaats vanuit vervoersmiddel met buitenlands kenteken;
12. Hond alleen in auto tijdens hitte.

Gemeentespecifieke signalen

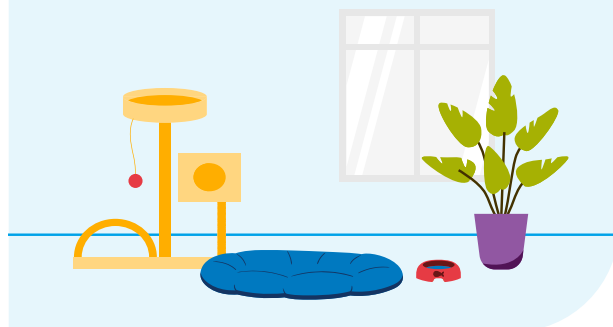
vul in:

- 1.
- 2.
- 3.

Bezoek aan huis en/of bedrijf

1. Onhygiënisch / vervuild huis en aanwezigheid van huisdieren;
2. Huisdier angstig voor eigen baasje, schrikachtig of overdreven agressief;
3. Onjuiste omgang (bv. ruw, onverschillig) van eigenaar richting huisdier;
4. Duidelijk ondervoed dier;
5. Weinig beweegruimte;
6. Signalen van illegale hondenhandel, zoals:
 - Veel pups in huis van verschillende leeftijden/rassen met buitenlandse paspoorten, zeker in combinatie met bovenstaande factoren;
 - Klachten vanuit de buurt dat iemand steeds pups heeft terwijl ze nooit de ouderdieren zien;
7. Pups van ouderdieren met extreem korte snuit, kittens van vouwoorkatten of kittens van naaktkatten;
8. Honden met afgeknipte staart of oren;
9. Prik-, pennen- of stroomhalsbanden bij een hond;
10. Achterblijven van dieren bij overlijden/detentie.

Tip: Maak veel foto's en/of video's voor dossiervorming.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

april 2025